

HUGH CONWAY

**VOLANIE
TEMNOTY**

Pátranie po páchateloch zákernej vraždy vedie z Londýna do Petrohradu a ďalej do cárskych temnic na Sibiri.

EUROPA

HUGH CONWAY

EUROPA

Publikáciu z verejných zdrojov
podporil Fond na podporu umenia.

u. fond
na podporu
umenia

Ďakujeme Vám, že ste si kúpili túto knižku,
lebo dobré príbehy žijú vtedy, keď ich čítame.

Kniha, ktorú držíte v rukách,
vznikla vďaka nášmu spojeniu s **582** cm

EUROPA

Vydavateľstvo Európa, s.r.o.
Bratislava, Slovenská republika
objednavky@vydavatelstvo-europa.sk
www.vydavatelstvo-europa.sk

ISBN 978-80-89666-66-9

Hugh Conway: Volanie temnoty

Z anglického originálu Hugh Conway *Called Back*

preložila © Katarína Kvoriaková 2018.

Redakčná úprava © Martin Plch 2018.

Návrh prebalu a grafická úprava © Martin Vrabec 2018. **bee&honey**

Ako dvadsiaty prvý zväzok edície Renfield

vydalo © Vydavateľstvo Európa, s.r.o. 2018

Korektúry Hana Moravčíková a Martin Plch.

Prvé slovenské vydanie. Počet strán 144.

Sadzba © Milan Beladič (www.beeandhoney.sk) 2018.

Tlač – Tlačiarne P+M, Martin.

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy nesmie byť reprodukováná,
uchovávaná v rešeršných systémoch, alebo prenášaná akýmkoľvek spôsobom
vrátane elektronického, mechanického, fotografického či iného záznamu
bez predchádzajúceho písomného súhlasu majiteľov autorských práv.

Preklad bol dokončený vďaka štipendiu Literárneho fondu.

VOLANIE TEMNŌTY

edícia
Penfield
Zväzok 21

I. kapitola V TEMNOTE A V OHROZENÍ

Mám dobrý dôvod na napísanie tohto príbehu. Medzičasom sa totiž stal verejným majetkom a mne neostáva nič iné, iba uviesť niektoré detaily na pravú mieru.

Raz som totiž v dôvernej chvíli oboznámil jedného priateľa s kurióznymi okolnosťami spojenými s istou časťou môjho života. Určite som ho požiadal, aby držal jazyk za zubami, no on to popiera. Každopádne všetko prezradil inému známemu a predpokladám, že dokonca dosť prikráslil. Ten človek to potom vyrozprával ďalšiemu a tak ďalej. Pravdepodobne sa nikdy nedozviem, do akých rozmerov sa moje rozprávanie napokon rozrástlo. Keďže som podľahol chvíľkovej slabosti a zveril sa so súkromnými záležitosťami inej osobe, stal som sa v očiach svojho okolia pozoruhodným mužom. Človekom, ktorý za navonok prozaickým životom ukrýva dobrodružnú minulosť.

Ja by som sa tým vonkoncom netrápil. Malo by mi byť vlastne smiešne, ako sa vďaka mojej nerozvážnosti začala šíriť pomotaná verzia tejto historiky. Pramálo mi záleží na tom, či si jeden dobrý priateľ myslí, že som bol kedysi komunistom a členom vnútorného kruhu akejsi tajnej anarchistickej organizácie, iný sa zase dopyčuje, že som sa dopustil hrdelného zločinu a ďalší, že som vyznával rímsko-katolícku vieru, v mene ktorej som vykonal nevysvetliteľný zázrak. Keby som bol mladý a na svete sám, zrejme by som nepodnikol žiadne kroky na zastavenie tých zbytočných klebiet. Mladým ľuďom totiž zvyčajne lichotí, keď sa stanú predmetom záujmu a rôznych špekulácií.

Lenže už nie som mládenec a ani nie som sám. Mám niekoho, kto mi je drahší ako samotný život. Zo srdca tej bytosti rýchlo vybledol každý tieň minulosti. Jediné, čo si želá, je môcť prežiť život bez záhad alebo skrývania sa a rozhodne netúži, aby ju považovali za lepšiu či horšiu, ako v skutočnosti je. Práve ona sa vyhýba všetkým čudným a absurdným správam o našej minulosti a otravujú ju neustále otázky, ktoré nám občas kladú zvedaví priatelia. Vlastne najmä pre jej dobro som vyhľadal staré denníky a privolať zabudnuté spomienky na radosť i smútok. Každý, komu budú tieto riadky stáť za prečítanie, sa z nich dozvie všetko o našich životoch. Zrejme toho dokonca prezradím aj viac, na čo by mal ktokoľvek cudzí nárok. Keď tak učiním, navždy uzamknem ústa na dva zámky. Predstavím vám

teda svoj príbeh. Všetechníci sa odpovede dozvedia z týchto stránok a ja už budem mlčať.

Píšem ho teda aj pre vlastné dobro. Tajomné záležitosti nemám rád. Jednu záhadu som totiž nikdy nebol schopný rozlúštiť a navždy mi tak sprotivila všetko, čo nepripúšťa jednoduché vysvetlenie.

Na začiatok sa musím vrátiť v čase, no sotva záleží na tom, o koľko. V prípade nutnosti však dokážem stanoviť presný rok aj deň. Bol som ešte veľmi mladý – mal som len čosi vyše dvadsaťpäť rokov – a bohatý. Po dosiahnutí plnoletosti som zdedil ročný príjem asi dvetisíc libier. Mohol som si ho užívať bez akejkolvek zodpovednosti či strachu o stabilitu a trvácnosť finančného fondu, z ktorého pochádzal. Hoci som si bol od dvadsiatych prvých narodenín sám sebe pánom, nebol som márnokratný a ani ma neťažili dlhy. Sice som netrpel žiadnymi bolesťami, no predsa som sa každú noc prevracal v posteli a hovoril si, že môj budúci život je pre mňa prekliatím.

Vari ma smrť okradla o človeka pre mňa drahého? Nie. Jediní ľudia, ktorých som kedy ľúbil – môj otec a matka – zomreli pred mnohými rokmi. Dalo by sa vari moje strádanie pripísať nešťastnej láske? Nie. Moje srdce vtedy ešte nevzplanulo vášňou k žene. Ani Smrť ani Láska nespôsobili, že sa mi môj údel zdal najúbohejší na svete.

Mladý, bohatý a voľný ako vták. Všetko mi zdanlivo ležalo pri nohách. Kedykoľvek som mohol pokojne odcestovať z Anglicka a navštíviť najkrajšie kúty zemegule, miesta, po ktorých som dlho túžil a odhodlával sa ich spoznať. Vtedy som však už vedel, že ich nikdy neuzriem a tá myšlienka mi spôsobovala nevýslovné muky.

Mal som silné končatiny, dokázal som znášať únavu aj náročné poveternostné podmienky. Vedel som držať krok s najlepšími chodcami a najsvižnejšími bežcami. Lov, šport, akákoľvek skúška odolnosti – nič z toho nemohlo byť pre mňa príliš dlhé ani náročné. Mal som pevné svalstvo a dobrú výdrž. No napriek tomu som si nedokázal pomôcť. Cítil som sa ako Samson v zajatí.

Pretože, presne ako Samson, aj ja som bol slepý!

Slepý! Málokto zvládne aspoň čiastočne vnímať tragiku toho slova. Kto dokáže *pochopiť* a odmerať hĺbku môjho utrpenia, keď som sa prehadzoval v posteli a myslel na päťdesiat rokov temnoty, ktoré ma čakali? Tá myšlienka ma nútila želať si, aby som zaspal a nikdy viac sa nezobudil!

Slepý! Po rokoch prešľapovania na mňa démon temnoty nakoniec siahol. Na chvíľu mi dovolil takmer sa nechať obalamutiť pocitom bezpečia, no potom sa na mňa zniesol, zavinul ma do svojich temných perutí a zničil mi život. Čisté tvary, sladké pohľady, jasné farby, ani veselé scény mi viac nepatrili! Všetky si ich vyžiadal a zanechal mi len ponurú tmu. Túžil som zomrieť a precitnúť do nového sveta svetla. „Radšej,“ vykrikoval som v zúfalstve, „dokonca radšej červenú chmúrnú žiaru Háda ako čiernu temnotu tohto sveta!“

Táto zúfalá myšlienka dokonale odzrkadľovala stav mojej mysle.

Pravda je taká, že aj napriek určitej nádeji, ktorá sa ku mne chvíľami načahovala, som upadol do absolútnej beznádeje. Roky som cítil, ako môj protivník len tíško a hrozivo vyčkáva. Občas, keď som hľadel na nejaký nádherný predmet, niektoré jasné scény, a vychutnával si právo, ktoré človeku dopraje len skutočné potešenie z daru videnia, mi do uší doľahol šepot: „Jedného dňa udriem znovu, a potom bude po všetkom.“ Snažil som sa tým obavam vysmiať, no nikdy som sa úplne nestriasol predtuchy zla. Raz už môj nepriateľ zaútočil, prečo by to teda neurobil znovu?

Dobre si pamätám na jeho prvé zjavenie, jeho prvý útok. Spomínam si na školáka s ľahkým srdcom, zapáleného pre šport a štúdium, takže si sotva všimol, ako čudne sa mu zahmlieval zrak jedného oka, alebo tú zvláštnu zmenu, ktorá sa udiala na jeho výzore. Otec ma vtedy vzal do Londýna, do veľkého nezaujímavého domu na úplne obyčajnej ulici. Nasledovalo dlhé čakanie v miestnosti, v ktorej bolo niekoľko ľudí s tienidlami alebo obväzmi na očiach. Bolo to neobyčajne smutné zhromaždenie, takže sa mi vlastne uľavilo, keď nás odvedli do ordinácie. Sedel v nej prívetivý človek s príjemným hlasom, ktorého môj otec nazýval pán Jay. Ten pozoruhodný pán mi najprv do očí niečo nakvapkal – dnes už viem, že to bol ľuľkovec – a vďaka tomu sa mi na krátky čas úžasne zlepšil zrak. Potom mi prezrel oči s pomocou silných šošoviek a zrkadiel. Vtedy som si úpenlivo želal vlastniť ich – aké skvelé sklíčka na pálenie by z nich boli! Vzápätí ma otočil chrbtom k oknu a podržal mi pred tvárou sviečku. Celý ten postup mi pripadal náramne smiešny a takmer som sa rozosmial. Iba jeho prísna a napätá tvár mi v tom zabránila. Len čo pán Jay skončil s prehliadkou, otočil sa na môjho otca:

„Podržte si sviečku tak, ako som ju držal pred chvíľou. Nech vám svetlo svieti najprv do pravého oka. Nuž a teraz, pán Vaughan, čo vidíte? Teda koľko sviečok?“

„Tri, jednu v strede, malú a jasnú, ale hore nohami.“

„Áno, a skúste aj druhé oko. Teraz ich je koľko?“

Otec sa pozeral dlho a pozorne.

„Vidím len jednu,“ odvetil, „veľkú.“

„Nazýva sa to katoprický test. Je síce staromódny, ale spoľahlivý. V dnešnej dobe sa už takmer nepoužíva. Chlapec trpí dedičným sivým zákalom.“

Po tom príšerne znejúcom konštatovaní mi zamrzol úsmev na perách. Zahľadel som sa na otca a prekvapilo ma, že na jeho tvári sa zjavil výraz úľavy.

„To sa predsa dá liečiť operáciou,“ vydýchol si.

„Určite, ale podľa môjho názoru sa do toho netreba púšťať, pokiaľ mu zostáva druhé nepoškodené oko.“

„Hrozí mu niečo?“

„Choroba sa môže prejaviť aj v zdravom oku, ale nie nevyhnutne. Vyhľadajte ma pri prvých príznakoch. Dovidenia.“

Slávny špecialista nás s úctivým gestom vyprevadil a ja som sa vrátil k obyčajnému školskému životu. Nemal som žiadne bolesti, a tak som si nad tým všetkým vôbec nelámala hlavu. Asi o dvanásť mesiacov sa mi síce zrak jedného oka úplne zahalil, no tým druhým som videl dostatočne dobre.

Dodnes si dobre pamätám každé jednotlivé slovo tej diagnózy, hoci som ju počul dávno predtým, než som pochopil jej dôležitosť. V akom nebezpečenstve som sa ocitol mi došlo, až keď ma nehoda na niekoľko dní donútila nosiť obväz na zdravom oku. Od toho okamihu som cítil, ako mi nemilosrdný nepriateľ dýcha na chrbát.

A teraz nadišiel ten čas. Sotva som sa stal mužom, môj neprajník udrel znova.

Postupoval rýchlo, svižnejšie, ako je v takýchto prípadoch zvykom a súčasne oveľa skôr, ako som očakával. Stále som si totiž akosi nechcel priznať, že slabnúci zrak a narastajúce zahmlenie všetkého, na čo som sa pozrel, bude niečo viac ako len dočasná slabosť. Práve som bol stovky míľ od domova. V tej krajine, kde sa dá napredovať len s veľkou námahou a cestuje sa neobyčajne pomaly. Nechcel som skrátiť výpravu a znechutiť tak priateľa, ktorý sa na ňu vybral so mnou.

Preto som dlhé týždne len mlčky trpel, aj keď sa moje srdce nanovo utápalo a obávalo postupu môjho protivníka. Napokon som to už ďalej nevládal znášať, nemohol som viac ukrývať svoju diagnózu a zveril som sa druhovi. Naša expedícia sa teda skončila dosť potupne a po urýchlennom návrate do Londýna som už všetko videl len zahmlene, mdlo a nejasne. Pred očami sa mi mihali nejasné tvary, no nič viac!

Okamžite som letel za významným očným lekárom. Bohužiaľ sa práve nenachádzal v meste. Ťažko ochorel a dokonca sa vraj potácal na pokraji smrti. Vráti sa až o dva mesiace a nebude prijímať pacientov, až kým sa mu zdravie úplne nenavrátia.

Do tohto odborníka som vkladal všetku svoju nádej. Niet pochýb, že v Londýne, Paríži či iných hlavných mestách existovali aj iní skúsení oční lekári, no ja som si vzal do hlavy, že mňa dokáže zachrániť jedine pán Jay. Tak, ako majú umierajúci nárok na svoje vrtochy a dokonca aj podliaci so slučkou na krku si môžu objednať poslednú večeru, aj ja som mal nespochybniteľné právo vybrať si chirurga. Zaumienil som si teda vyčkať v temnote, kým sa pán Jay znovu neujme svojich povinností. Bol som blázon. Mal som sa radšej zveriť do rúk iného rozumného lekára. Neprešiel ani mesiac, keď som stratil takmer všetku nádej a na konci šiesteho týždňa som začal prichádzať o rozum. Slepý, slepý, slepý! Už nikdy nebudem vidieť! Ovládol ma strach a dokonca som sa začal pohrávať s myšlienkou, že na žiadnu operáciu nepôjdem. Prečo mám bojovať proti osudu? Po zvyšok života uvrhnutý do tmy. Ani najjemnejšia zručnosť, najľahšia ruka či najmodernejšie prístroje neobnovia svetlo, ktoré som stratil. Svet pre mňa prestal existovať.

Keď už teraz poznáte príčinu môjho trápenia, zrejme si aspoň čiastočne dokázate predstaviť, ako som po týždňoch v temnotách, zlomený na duchu, prežíval bezsenné noci a priam si želal, aby sa možnosť, ktorú odmietol Jób – prekliat' Boha a umrieť – stala mojou. No ak sa aj napriek tomu neviete vcítiť do môjmu stavu, prečítajte tieto riadky niekomu, kto prišiel o zrak. Taký človek vám presne povie, čo cítil, keď ho také nešťastie postihlo. Iba on pochopí hĺbku skutočnosti, že som v tých ťažkých časoch nezostal úplne sám. Tak ako Jób, aj ja som mal utešiteľov. Ale na rozdiel od Elifaza a jeho spoločníkov som mal dobrosrdečných priateľov, ktorí s istotou a radostným presvedčením hovorili o mojom uzdravení. Vlastne som im dodnes poriadne neprejavil úprimnú vďaku za ich časté návštevy. Neznášal

som totiž pomyslenie, že ma v tom bezmocnom stave niekto vidí. Deň za dňom sa moja myseľ čoraz väčšmi ponárala do sklúčenosti a morbidnosti.

Veľmi pokorným, priam najlepším priateľom sa mi stala Priscilla Drewová, stará a dôveryhodná služobná mojej matky. Poznala ma od útleho detstva. Keď som sa vrátil do Anglicka, nedokázal som zniesť myšlienku, že by som sa taký bezmocný zveril do starostlivosti niekoho úplne cudzieho. Tak som jej napísal a poprosil ju, aby prišla. Pred ňou som aspoň mohol stenáť a bedákať bez hanby. Onedlho skutočne pricestovala, chvíľu si nado mnou poplakala, a potom sa ako rozumná žena odhodlala urobiť všetko, aby mi uľahčila utrpenie môjho údely. Našla pohodlné bývanie, uložila tam svojho úbohého zverenca a dňom i nocou mi bola k službám. Dokonca aj vtedy, keď som bdel a zmietal sa v duševných mukách, spala na improvizovanom lôžku pred mojou spálňou.

V tú zadúšajúcu augustovú noc sa lenivý vzduch vkrádal otvoreným oknom a len nepatrne ochladzoval izbu. Všetko sa zdalo tiché, horúce a tmavé. Jediný zvuk, čo som počul, bolo pravidelné dýchanie spiacej slúžky spoza dverí, ktoré nechala na palec či dva otvorené, aby vedela zachytiť aj to najtichšie volanie. Šiel som do postele zavčas. Na čo som mal čakať? Iba milosrdný spánok mi prinášal zabudnutie, no dnes v noci sa ma odmietal zmocniť. Nahmatal som hrací budík – kúpil som ho, aby som aspoň vedel, koľko je hodín. Podľa zvončeka som zistil, že práve odbila jedna. Túžiac po spásonosných snoch som zavzdychal a zosunul sa na vankúš.

Vtedy ma náhle prepadla prudká túžba vyjsť na ulicu. V noci tam iste stretnem iba málo ľudí. Pred mojím domom sa vinul široký chodník. Po ňom sa dá úplne bezpečne prechádzať. Chcel som sa aspoň posadiť na schody pred domom. Stále lepšie, ako ležať zavretý v prehriatej izbe a bez spánku sa prevracať z boka na bok.

Ten nápad ma úplne pohltil a už-už som sa chystal zavolať na starú Priscillu. Keďže som však vedel, ako tvrdo zvyčajne spí, zaváhal som. Počas dňa som nenachádzal pokoj, neustále som bol popudený a náročný a moja stará opatrovateľka – nech ju Boh ochraňuje! – mi slúžila s láskou, nie pre peniaze. Prečo by som ju teraz mal rušiť? Niektoré veci sa predsa musím naučiť zvládať sám ako mnohí iní v podobne žalostnej situácii. Už len tým, že som sa obliekol bez cudzej pomoci, som dosiahol veľa. S určitosťou som vedel, že ak to dokážem a podarí sa mi

nepozorovane odísť zo spálne, mohol by som našmátrať cestu k vchodovým dverám, otvoriť ich a vďaka kľúču od domu sa kedykoľvek vrátiť. Myšlienka na dočasnú nezávislosť ma nezvyčajne priťahovala a môjho ducha posilnilo rozhodnutie, že sa o to aspoň pokúsim.

Potíchu som skĺzol z postele, pomaly a poľahky sa obliekol a po celý čas som ostražito počúval pravidelný dych spiacej. Potom som sa s obozretnosťou vlamača vykradol k dverám vedúcim z mojej izby na podestu. Nehlučne som ich otvoril a stúpil na hrubý koberec. Usmieval som sa pri pomyslení na zdesený úžas vernej slúžky, ak sa náhodou zobudí a odhalí moju neprítomnosť. Ticho som zatvoril a pridržiavajúc sa balustrády som zľahka zišiel po schodoch. Dvere do ulice som dosiahol bez nehody.

V dome bývali aj ďalší nájomníci, medzi nimi mladí muži, ktorí sa zvykli vracieť v ktorúkoľvek nočnú hodinu, takže dvere ostávali vždy privreté len na závoru. Nemusel som teda zápasiť so západkou. Za okamih som stál na vonkajšom schodisku.

Chvíľu som váhal a takmer sa triasol nad vlastnou nerozvážnosťou. Po prvý raz som sa odvážil opustiť svoj nový príbytok bez dôveryhodnej ruky, ktorá by ma viedla. No napriek tomu som vedel, že sa niet čoho báť. Úplne pokojná ulica bola vyľudnená. Po širokom chodníku som sa mohol prechádzať bez problémov a viesť sa ako iní slepci narážaním palice o obrubník či zábradlie. Stále som však chcel mať možnosť kedykoľvek sa uistiť o svojej polohe.

Zišiel som po štyroch schodoch smerujúcich od vchodu, zabočil doprava a s pomocou zábradlia som sa tvárou natočil na koniec ulice. Začal som kráčať a pritom som si počítal kroky. Šesťdesiatdva zaviedlo moje nohy k ceste. Takto som spoznal svoju hranicu. Zvrtol som sa, odrátal šesťdesiatdva krokov späť a potom ešte šesťdesiatpäť v tom istom smere, keď som sa opäť ocitol mimo chodníka. Poznanie, že môj dom sa nachádza takmer presne uprostred, potvrdilo moje výpočty. Vtedy sa mi nesmierne uľavilo, určil som dĺžku svojej reťaze, mohol som kráčať tam a späť a zároveň sa opatrným odrátavaním kedykoľvek zastaviť priamo pred svojím obydľím.

Hrdý na svoj úspech som chvíľu bezcieľne pochodoval. Počul som prechádzať jednu či dve drožky a tiež pár ľudí predou mnou. Tí si ma však vôbec nevšimli a ja som si namýšľal, že môj vzhľad a chôdza nevzbudzujú žiadnu pozornosť. Väčšina ľudí rada ukrýva svoje slabosti.

Táto nočná vychádzka mi spravila dobre. No možno skôr zistenie, že nie som až taký úplne bezmocný a závislý za pár minút úplne zmenilo moje duševné rozpoloženie. Mal som pocit, že som sa duševne odrazil od dna. Prešiel som od sklúčenosti k nádeji. Bola azda trochu prehnaná, no v tej chvíli takmer hraničila s istotou. Ako zjavenie som si zrazu uvedomil, že moja choroba sa dá liečiť, a aj napriek zlej predtuche bude to, o čom ma priatelia presviedčali, nakoniec pravda. Tá myšlienka ma neuveriteľne nadchla. Narovnal som sa a vykročil pevným, rezkým krokom. Takmer som zabudol, že nič nevidím. Počas chôdze som nad všeličím premýšľal a moje myšlienky boli čoraz šťastnejšie. Nič podobné som za posledné mesiace nezažil. Vzdal som počítanie krokov, len som kládol nohu pred nohu a plánoval, čo vykonám, keď sa zbavím temnoty. Ani neviem, či som sa občas nechal viesť stenou alebo obrubníkom, ale ak áno, robil som to len mechanicky a inštinktívne bez toho, aby som si svoje konanie uvedomoval a neskôr si naň spomenul.

Netuším, či slepec, ktorý sa oprostil od strachu zo zrážky s nevidenými predmetmi, dokáže ísť priamo a presne ako ten, čo vidí. Viem len, že v zaujatom a povznesenom stave mysle sa mi to vtedy asi stalo. Opojený a poháňaný návratom nádeje som zrejme kráčal ako námesačný alebo v tranze. V každom prípade som zabudol na všetko okrem žiarivých myšlienok, postupoval som stále ďalej, nedbajúc na chýbajúci zmysel, až kým som nevrátil do osoby, ktorá kráčala oproti. To ma vytrhlo zo snenia a uvrhlo späť do mizérie. Cítil som, ako ma ten chlap nevládne odstrčil, nevrlo zamrmľal slová „sprostý blázon!“ a svižne pokračoval. Mňa zanechal na mieste kolízie. Zarazene som uvažoval, kde som a čo mám teraz robiť.

Pokúsiť sa nájsť cestu späť bez pomoci nemalo význam. Keďže som si nevzal ani svoj zvukový budík, nevedel som odhadnúť, ako dlho som kráčal. Ubehlo asi desať minút, no možno aj hodina, odkedy som prestal počítať kroky. Podľa počtu myšlienok, čo sa mi prehnali hlavou, odkedy ma opantal radostný a povznášajúci pocit, som usúdil, že to druhé je pravdepodobnejšie. Keď som sa už opäť vrátil do reality, musel som sa uspokojiť s týmto konkrétnym miestom, až kým nezačujem kroky policajta alebo niekoho, kto by sa náhodou pohyboval vonku v tejto neskorej hodine, nezvyčajnej aj pre takú tichú časť Londýna. Oprel som sa o múr a trpezlivo som čakal.

Čoskoro ku mne doľahol šuchot blížiacej sa osoby. Neisté a tac-
kavé kroky mi prezrádzali stav ich majiteľa. Zrejme to teda nebude
človek, ktorý by mi vedel pomôcť. Mal by som radšej počkať na ďal-
šieho. No nohy sa dopotácali ku mne a zastali neďaleko, kým mužský
hlas – veselý, ale neistý ako jeho chôdza – zakričal:

„Aha-ho, šak ten je na tom ešte horšie, jak ja! Čo ani stať neznaš,
chlape? Ech som rád, že dakoho bude zajtra hlava bolet' tuchšie ako
mňa!“

„Môžete mi ukázať cestu na Walpole Street?“ požiadal som ho
a narovnal sa, aby som mu ukázal, že som triezvy.

„Walpole Street – ale jasné – blízko – tretia doľava, tuším.“

„Ak idete tým smerom, mohli by ste ma odviesť na roh ulice?
Bohužiaľ som slepý a stratil som sa.“

„Slepý, chudák biedny. No v takomto stave nikoho sprevádzať
nemôžem. Nevidomý vedie slepého a obaja určite drisnú do jarku.
Očúvaj,“ dodal ožran namáhavo, „takto sa dohodneme. Ja tebe oči
a ty mne nohy zrobíš. Dobre, pome!“

Vzal ma za rameno a potáčavo sme šli ulicou. Potom zastal.

„Walpole stre-et,“ začkal. „Odprevadím ťa dnu?“

„Nie, ďakujem. Len mi, prosím, položte ruku na zábradlie rožné-
ho domu. Odtiaľ to už zvládnem.“

„Keby som to aj ja zvládnul. Keby som si tak mohol požičať
nohy, čo by ma domov doniesli,“ šemotil môj opitý sprievodca. „Brú
noc, sbohom!“

Zvuk jeho tackavých krokov sa pomaly stratil v diaľke a ja som
sa odhodlal ukončiť svoj výlet.

Nebol som si úplne istý, z ktorého konca Walpole Street som vy-
rážal. Málo teraz záležalo, či ma pred vchod do môjho domu privedie
šesťdesiatdva alebo šesťdesiat päť krokov. Tak som najprv počítal do
šesťdesiatdva, a potom som sa snažil nahmatať vstup pomedzi zá-
bradlia. Nenašiel som ho. Urobil som preto ešte jeden krok, potom
dva, až som k nemu prišiel. Potešilo ma, že som sa domov dostal
bez nehody a pravdupovediac som sa za svoj nerozvážny čin začínal
trochu hanbiť. Dúfal som, že Priscilla neodhalila moju neprítomnosť
a nezbuntošila celý dom. Zároveň som veril, že sa do svojej spálne
dokážem vkradnúť tak tichučko, ako som ju opustil. Napriek svojim
prepracovaným výpočtom som však nevedel s istotou, či som natrafil
na správnu budovu. No ak by aj nie, mohol som sa pomýliť nanajvýš

o jedny či dvoje dverí a kľúč v ruke mi poslúži ako test. Vyšiel som po schodoch. Narátal som ich štyri alebo päť, keď som vychádzal? Šmátral som po kľúčovej dierke a vložil do nej kľúč. Ľahko som ním otočil a dvere povolili. Zalial ma pocit zadosťučinenia, že som na prvý pokus trafil domov. ‚Zaiste to bol slepec, kto ako prvý zistil, že nevyhnutnosť je matka tvorivosti...‘ povedal som si, keď som za sebou opatrne zatváral a chystal sa vkradnúť do vlastnej spálne. Premýšľal som, koľko je asi hodín. Rozhodne bola ešte noc, pretože som vedel rozlíšiť svetlo od tmy. V stave vytrženia som nemohol kráčať dlho a od Walpole Street som sa vlastne ani veľmi nevzdialil, tak som usúdil, že budú nanajvýš dve.

Snažil som sa nerobiť hluk, ktorý by pobudil spiacich obyvateľov, preto som horúčkovo nahmatal spodok schodiska a kradmo som vystupoval.

Aj pri mojej slepote na mňa to miesto pôsobilo neznámym dojmom. Balustráda sa mi pod rukami nezдалa rovnaká. Aj štruktúra koberca pod nohami bola akási iná. Vari som vošiel do nesprávneho domu? Existuje mnoho príkladov, keď kľúč otvoril cudzí zámok. Azda som sa naozaj zatúlal k susedom. Zastal som a na čelo mi vystúpil studený pot pri pomyslení na chúlостivú situáciu, v ktorej som sa možno nachádzal. Chvíľu som uvažoval, či sa radšej nemám vrátiť a neskúsiť vedľajšiu budovu, no nebol som si úplne istý. Náhle som si spomenul, že nad schodiskom v mojom dome visí polica so sadrovou bustou. Vedel som, kde presne sa nachádza, pretože ma veľakrát upozornili, aby som si dával pozor na hlavu, keď som prechádzal okolo. Mal som ju ako orientačný bod. Pokračoval som teda vpred.

Prstami som opatrne prebehol po stene, ale žiadnu poličku som nenahmatal. Namiesto toho sa mi hlava dotýkala prekľadu dverí. Vtedy som už naisto vedel, že som sa pomýlil. Zostávalo mi jediné, potichu sa vykradnúť a skúsiť šťastie v susednom dome. Ako som cestou späť tápal, začul som mrmlavý hlas. Napriek neskorej nočnej hodine sa akýsi ľudia zhovárali v miestnosti za dverami, ktorých som sa letmo dotkol.

Nedokázal som rozlíšiť slová, ale pochopil som, že sa rozprávajú muži. Nerozhodne som zastal. Nebolo by lepšie zaklopať a odovzdať sa na milosť obyvateľov bytu? Mohol by som poprosiť o prepáčenie a všetko im vysvetliť. Moja slepota ma predsa zbavovala viny za ten neprijemný omyl. Určite sa nájde láskavý človek, ktorý ma bezpečne

odprevadí domov. Nič lepšie mi nenapadlo. Nemôžem predsa pokračovať v zakrádaní sa po cudzích príbytkoch ako polnočný zlodej. Možno majú domy v dlhej zástavbe rovnaké zámky a môj kľúč ich otvorí všetky. Ak áno, napokon by sa to celé mohlo skončiť tak, že ma znepokojený majiteľ prevŕta guľkou skôr, ako mu stihnem dokázať svoju nevinu.

Práve som sa chystal zaklopať, keď som začul ďalší hlas. Bol to ženský spev sprevádzaný jemnou hrou na klavír. Akoby prichádzal zo zadnej miestnosti. Zarazilo ma to a započúval som sa...

Popri neustálom sťažovaní sa na horkosť svojho osudu som vám ani nepovedal, že jediná útechu v trápení som našiel v milosrdnom dare, tak často venovanom slepcom, a to v hudbe. Nebyť nej, zrejme by som sa počas tých dlhých týždňov temnoty a neistoty zbláznil. Priatelia ma často brávali na koncerty klasickej hudby. Azda aj vďaka tomu som si aspoň čiastočne dokázal uchovať čistú myseľ.

Čakal som a počúval pieseň. Pochádzala z jednej neveľmi známej opery. Na túto áriu si v Anglicku trúfalo len málo amatérov. Netušil som, kto môže byť tá žena, ale jej citlivý prednes ma uchvátil. Spievala jemne a nie naplno, akoby sa bála prejaviť svoj talent celou silou. Možno jej v tom bránila neskorá nočná hodina. No každý, kto sa aspoň trochu vyzná v umení, musel chápať, že nepočúva obyčajnú speváčku. Tá trénovaná technika i spiaca sila v jej hrdle priam bili do uší a bolo zrejme, čo by ten hlas mohol dosiahnuť za priaznivejších okolností. Očarila ma. Pomyslel som si, že som narazil na obydlie skutočných milovníkov hudby. Ich pracovné povinnosti sa zrejme končili neskoro a ak si chceli vychutnať príjemný večer, museli si značne odkrojiť z noci. Lepšie pre mňa! Znalcov umenia by môj nečakaný nočný vpád nemal vystrašiť.

Speváčka sa pustila do druhej slohy. Priam som prilepil ucho na dvere, aby mi neunikla žiadna nota. Horel som zvedavosťou počuť, ako si poradí s pôsobivým, no nesmierne náročným vyvrcholením árie, keď – och, ten príšerný kontrast k mäkkým sladkým melodickým tónom a podmanivým slovám vášnivej lásky! – som zachytil krčovitý ston. To desivé lapanie po dychu mohlo mať len jediný význam. Nasledovalo dlhé hlboké skučanie ukončené klokotavým zvukom, z ktorého mi tuhla krv v žilách. Hudba náhle prestala a ozval sa plač. Prenikavý nárek ženy sa niesol v desivej zmene z melódie do disharmónie, a potom som začul prázdne ťažké buchnutie na podlahu!

Viac som nečakal. Vedel som, že sa nejaký príšerný skutok odohral ani nie stopu od miesta, kde som stál. Srdce mi divoko a urputne búšilo. V rozrušení som úplne zabudol, že nie som ako ostatní. Akoby som nevedel, že sila a odvaha mi nebudú nič platné. Opantala ma túžba zabrániť zločinu, želal som si vykonať chlapeckú povinnosť pri zachraňovaní života a pomôcť človeku v nebezpečenstve. Rozrazil som dvere a bezhlavo som vtrhol do miestnosti.

Náhle som si uvedomil prítomnosť silného svetla, ktoré však mojim očiam nič neodhalilo. Až vtedy som pochopil šialenstvo a náhľenosť svojho konania a hlavou mi blysko, že som sa neozbrojený, slepý a bezmocný vrhol v ústrety istej záhube.

Od prekvapenia tam ktosi vypustil prúd nadávok. V diaľke sa ozýval ženský plač, znel však tlmene a slabo. Mal som preto pocit, že v tej časti izby prebieha zápas. Sice som dáme nedokázal pomôcť, no napriek tomu som sa impulzívne otočil a spravil pár krokov v smere, odkiaľ sa niesli vzlyky. Nohou som však o čosi zakopol a spadol tvárou na bezvládne telo. Zvalený na obeti som si s hrôzou uvedomil, že mi akási teplá tekutina zvoľna steká po ruke.

Prv, než som sa stihol pozviechať, ma ktosi zdrazil za krk a silné ruky ma pritlačili o dlážku. Blízko pri mojej hlave sa ozvalo ostré cvaknutie záveru pištole. Ach, čo by som teraz dal za dar videnia! Aspoň na sekundu sa môcť pozrieť do tvárí ľudí, čo sa mi práve chystali vziať život. Keby som len – čudné úvahy – vedel, v ktorej časti tela mám očakávať smrtiacu guľku! A ja, čo som ešte pred pár hodinami doslova prahol po smrti, som v tej chvíli pocítil, že život, dokonca aj život v temnote, mi bol drahý rovnako ako hociktorému inému tvorovi pod slnkom. Skríkol som a môj nárek znel ako hlas cudzinca:

„Ušetríte ma! Som slepý! Slepý! Nevidím!“

II. kapitola SPITÝ ČI SNÍVAJÚCI

Dlane, čo ma prišpendlili k podlahe, ani na chvíľu nepovolili zovretie, aj keď to mohli pokojne urobiť. V danej situácii som mal jedinou šancu na prežitie – nebrániť sa a muža presvedčiť o pravdivosti

svojho tvrdenia. Odpor by mi nič nepriniesol a mohol ma o všetko pripraviť. Mal som dosť síl, ale aj keby som ovládal svoje zmysly, dozaista by sa mi nepodarilo úspešne merať s chlapom, ktorý ma držal. Cítil som napätú silu v jeho rukách a ramenách. Teraz, keď som slepý a bezmocný, by boj určite netrval dlho. Navyše mal kumpánov – a ja som netušil koľkých – pripravených kedykoľvek mu priskočiť na pomoc. Obával som sa, že akýkoľvek prudký pohyb by znamenal môj okamžitý koniec.

Nepokúšal som sa teda vstať. Pokorne som ležal a neodporoval, tvárou tam, kam som pred niekoľkými minútami dopadol. Každý okamih sa javil ako hodina!

Len si uvedomte moju situáciu. Slepec v cudzej izbe, v neznámom dome – bezmocne pritisnutý na telo človeka, ktorého posledný ston práve počul. Pritlačený a vydaný napospas ľuďom, ktorí ten čierny a zbabelý zločin nepochybne spáchali! Neschopný pozrieť sa do tváří vrahov okolo seba a zistiť, či ich výraz značí smrť alebo život! Očakávať, že každú chvíľu pocítim ostré bodnutie nožom alebo žeravú páľavu guľky! Nič nevidieť, nič necítiť, okrem rúk na krku a tela pod sebou! Dokonca ani nič nepočuť, iba potláčaný nárek v diaľke! Existuje vari divokejšia fikcia, ktorá by sa vyrovnala mojej situácii?

Do tej noci som pochyboval, že človek môže z ničoho nič ošedivieť. No ak je to naozaj pravda, potom by som tú izbu musel opúšťať s kaderami starého muža.

Hoci už odvtedy uplynuli roky, ja sa cítim bezpečne a svojich milovaných mám nablízku, pero sa mi trasie v ruke, krv tuhne v žilách a mdloba sa ku mne zakráda pri spomienke na najpríšernejšie chvíle môjho života. Občas sa totiž ku mne vracajú v neopísateľne reálnych farbách.

Urobil som dobre, keď som zostal pokojne ležať a dookola som opakoval: „Som slepý, verte mi!“ Pokoj a tón hlasu mohli nachýliť rovnováhu, od ktorej závisel môj život – úpenlivo som sa snažil presvedčiť ľudí, čo ma azda počúvali. Vtedy som vnímal len silnú lampu. Bola blízko a páčila ma na tvári. Uvedomoval som si, že sa ku mne ktosi skláňa, kľaká si a zíza mi do očí. Jeho krátky, rýchly a rozrušený dych mi narážal na líce. Taký môže mať len človek, ktorý spáchal niečo skutočne ohavné.

Povolil zovretie rúk na mojom krku, pomaly sa postavil a ja som začal dúfať, že by mohli ušetriť môj život.

No nikto z prítomných ma neoslovil. Síce ku mne doliehal šepot, ale bol taký tichý, že ani mimoriadne ostrý sluch by nevedel zachytiť jediné vyslovené slovo. Napriek tomu som dokázal určiť, že sa do tohto tlmeného rozhovoru zapájali prinajmenšom traja ľudia.

Po celý čas som v pozadí, ako pochmúrny a výstižný doplnok zlovestnej atmosféry, počul potláčaný ženský plač. Dal by som všetko, až na svoj život, keby som mohol aspoň na minútu vidieť, aby som pochopil, čo sa vlastne stalo a čo sa práve deje.

Šepkanie neustávalo. Debatovali naplno a prudko, skákali si do reči a navzájom sa prerušovali ako ľudia v náhlivej a pritom nesmierne dôležitej rozprave. Nepotreboval som veľa dôvtipu, aby som pochopil, o čom sa zhovárajú! Zrazu všetci zmĺkli a po istú dobu som vnímal len zvuk hrozného, tlmeného náreku – jeho monotónnosť ma ubíjala.

Ktosi o mňa zavadil nohou a prehovoril: „Môžeš vstať.“ Keď som sa tak bezhlavo vrátil do miestnosti, nazdával som sa, že ma dnu uvíta cudzinec, ale ten muž hovoril čistou angličtinou. V tom čase som sa už spamätával a začínal som myslieť s chladnou hlavou.

Vďačný, že mi dovolili opustiť odporné lôžko, som vstal. Keďže som nedokázal prísť na nič lepšie, zostal som bez pohnutia stáť.

„Pod týmto smerom, rovno, štyri kroky,“ prikazoval mi hlas. Poslúchol som. Po treťom kroku som narazil do steny. Nepochybne išlo o ďalší test pravdivosti môjho tvrdenia.

Na pleci som ucítil ruku, zaviedla ma k stoličke. „Takže, pane,“ prehovoril opäť ten, ktorý ma už predtým oslovil, „povedzte nám, pár slovami, ak je to možné, kto ste a prečo ste sem prišli. Ale rýchlo, nemáme času nazvyš.“

Dobre som vedel, že majú naponáhlo. Čakalo ich veľa práce so zahladzovaním stôp. Och, čo by som v tom okamihu dal za dar zraku! Kúpil by som ho, dokonca aj za cenu niekoľkých rokov čiernej temnoty!

V krátkosti a jednoducho, ako som len vedel, som im rozpovedal, čo ma priviedlo do úzkych. Zamlčal som iba svoje pravé meno. Prečo by ho tí vrahovia mali poznať? Mohli by ma predsa sledovať a mňa by napokon postihol rovnaký osud ako toho neboráka ležiaceho len niekoľko krokov odo mňa. Tak som uviedol vymyslené meno, ale všetko ostatné som vyrozprával pravdivo.

Po celý čas sa z opačného konca miestnosti ozýval ten znepokojivý zvuk. Takmer som sa z neho zbláznil. Verím, že ak by som sa skrz temnotu načiahol a schytil jedného z nich pod krk, určite by som z neho vytriasol život. Spečatil by som tak však vlastný osud.

Keď som skončil, začala sa ďalšia šepkaná porada. Potom si horvorca vyžiadal kľúč, ktorý ma takmer stál život. Predpokladám, že ho vyskúšali a zistili pravdivosť môjho tvrdenia. Nevrátili mi ho, ale znovu som začul hlasy.

„Našťastie pre vás sme sa rozhodli vašej historke veriť. Postavte sa.“

Poslúchol som, zaviedli ma inam a znovu posadili na stoličku. Slepcky som pred seba vystrel ruky a hneď mi bolo jasné, že sa nachádzam v rohu miestnosti s tvárou otočenou k stene.

„Ak sa pohnete alebo obzriete,“ pokračoval hlas, „nebudeme mať dôvod naďalej veriť, že ste slepý.“

Desivú hrozbu v jeho posledných slovách som pochopil. Mohol som iba ticho sedieť a natŕčať uši.

Áno, skutočne mali veľa roboty. Pohybovali sa horúčkovito a svižne. Počul som otvárať kredence a šuplíky. Zachytil som zvuk trhania papierov a zápach ich pálenia. Do uší sa mi dostal aj zvuk dvíhania mŕtvej váhy z podlahy – šklbania látky a plátna – štrngania peňazí, dokonca tikania hodínok, ako ich niekto odniekiaľ vytiahol a položil na stôl ku mne. Potom som zacítil závan čerstvého vzduchu a pochopil som, že sa otvorili dvere. Ťažké kroky viedli dolu po schodoch – kroky chlapov s veľkou ťarchou na pleciach. Pri pomyslení na ich bremeno mi po chrbte prebehol mráz.

Kým stihli dokončiť prácu, ženský plač ustal. Už nejaký čas bol čoraz slabší a ozýval sa len v občasných intervaloch. Teraz som ho už nepočul. Moje podráždené nervy to ticho uvítali, no srdce mi zamieralo pri pomyslení, že by tam nakoniec mohli byť obeť dve, namiesto jednej.

Dvaja muži síce museli zniesť náklad, ja som však dobre vedel, že ma nenechali osamote. Potom som zachytil, ako sa niekto s unaveným povzdychom hodil do kresla a hádal som, že tam ostal, aby ma strážil. Túžil som po úniku, žiadalo sa mi zobudiť a zistiť, že len snívam. Ledva som dokázal znášať tú úzkosť či nočnú moru. Bez otočenia hlavy som sa opýtal: „Ako dlho ma chcete držať uprostred týchto hrôz?“